

ПРОСТРАНСТВАТА НА СЛОВОТО. ЮБИЛЕЕН СБОРНИК В ЧЕСТ НА ПРОФ. Д.Ф.Н. СВЕТЛОЗАР ИГОВ

Александра Антонова
Институт за литература – БАН

Научният тематичен сборник „Пространствата на словото. Сборник в чест на проф. дфн Светлозар Игов“, т. 1 и т. 2, е осъществен от научен колектив от Института за литература при БАН, Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. Двата тома събират изследванията на 100 български и чуждестранни учени – академици, професори, доценти и докторанти от България, Полша, Белгия, Сърбия, Турция, Франция, Германия, Великобритания, Хърватска, Македония и др. страни, върху неизследвани или недостатъчно проучвани проблеми на българската, славянските и европейските литератури от Средновековието, Възраждането и съвременността. Изданието е многоезично, снабдено е с анотационен и биобиблиографски справочник.

В самия край на 2012 и началото на 2013 година излезе двутомният юбилеен сборник „Пространствата на словото“, посветен на 65-годишнината от рождението на проф. дфн Светлозар Игов – литературен критик и историк, поет, прозаик, есеист, автор на фрагменти и афоризми, преводач, редактор и университетски преподавател, мащабна творческа личност с оригинални приноси в изследването на българската класическа и съвременна литература.

Пътсър и широкомащабен като своя титуляр е и настоящият юбилеен сборник – впечатляващият му обем и разнообразното критическо участие в него го правят културно явление за всички, които четат и анализират литературата. Тук са събрани най-ярките имена в съвременната българска и славянска аналитична литературна мисъл и история, на големия литератор посвещават текстове преподаватели и учени изследователи от най-уважаваните български и световни литературни институции.

Статиите в сборника са разделени в два тома: първи том обхваща текстове от областта „Българска литература“, а вторият – „Теория на литературата и сравнително литературознание“ и „За Светлозар Йгов“. Томът „Българска литература“ впечатлява с обема и многообразието на текстове, той е една истинска миниистория на българската литература: от културното присъствие на Търновската чудотворна икона през исихасткото духовно братство на Димитър Кенанов и „неравномерната постъпателност“ в творчеството на Григор Пърличев до метаморфозите на *l'ame modern* на Мариета Гиргинова, портретите на Гео Милев (Георги Янев), Иван Мирчев (Цветан Ракъовски), през новаторския прочит на Йордан-Йовковия „Грехът на Иван Белин“ (Радосвет Коларов) до 40-те години на Валери Петров от Константин Делов, първите критически отзиви на Васил Попов и „двойника“ у Георги Марков. От Неофит Бозвели и първите преводи на Доситей Обрадович (Иван Радев) през руската окупация и българската околоосвободенска идентичност, през „езика на страха“ в следосвободенската литература за Априлското въстание. През анатомията на българския модернизъм, и в частност символизъм, с екзистенциалните тъги на идеолози като Димо Кьорчев, през драмата на туберкулозната жена в българската литература след Първата световна война, та чак до „литературния двор“ на Йовков и Радичков. Картата, микроскопът и компасът на възрожденците и техният „блян по антология“ се пресрещат с разноликия поетически канон в българската поезия от 60-те и 70-те години на XX в.

Българският литературен паноптикум е създаден както от портрети, така и от тясно проблематизирани анализи. Съставителите са представили високия свод на българския литературен канон както върху големи крайъгълни опори като Алеко Константинов и Иван Вазов, Пенчо Славейков, Гео Милев и Йордан Йовков, така и върху новоосветлени плоскости в оригинални критически погледи: работата на „портретиста“ Симеон Радев в сп. „Художник“, херменевтиката на „благата вест“ у Асен Разцветников, проблема за пола и идеологията в романа „Иван Кондарев“ и образа на *Homo ludens* в повестта „Когато скрежът се топи“ на Емилиян Станев. Провокативната юнгианско-архетипна архитектура в сборника на Йордан Велчев „Родихме се змейове“ стои редом до „отклонението“ на Блага Димитрова през критическия поглед на Силвия Шедлецка и разпадащите се разкази върху модерността и постмодерността от Галя Конах.

Съставителите на сборника са отделили място и на детско-юношеските периодични издания до Първата световна война (в текста на Тания Стоянова), както и на „ужасните деца“ в българската детска литература, за които остроумно пише Маргарита Славова.

На феномени в българската литературна история отделят внимание и чуждестранни изследователи като Целина Юда (нарацията в българските диаспори след 1944 г.), Зоя Карцева (българската проза в периода на прехода: 1989

г. – 2009 г.) и Силвия Шедлецка (българските хетеротопии в романа „Отклонение“ на Блага Димитрова).

Вторият том – „Теория на литературата и сравнително литературознание“ и „За Светлозар Игов“, включва текстове както на български, така и на чужди изследователи и представлява космополитно-разноезична част – многогласна и многоаспектна, в която четем на сръбски, македонски, полски и английски език. Тук се събират и пресрещат културни и стилови вълнения и явления в творби от различни времеви отрязъци на световния литературен живот – в текстове от полски изследователи като Барбара Томалак и Гражина Шват-Гълъбова, културологични опуси като „Раждането на операта“ от Дияна Николова и анализ на феномена „космополитизъм“ от Галин Тиханов. Владимир Сабоурин изследва фикцията в „Истинното завладяване на Нова Испания“, Албена Бакрачева отново ни води в Новия свят с портрет на интелектуалеца в „Американският учен“ на Емерсън, Дария Карапеткова пък представя един малко познат като поет Микеланджело, а Клео Протохристова изправя време срещу повестуване в гениалния роман „Братя Карамазови“. В това космополитно общество е поставен „непознатият“ и все по-интересен Асен Христофоров (Николай Аретов). Архивните изследвания са представени и от приносната работа на Евелина Белчева с дневника на Петър Динеков, надгробното слово за Владимир Василев 47 години по-късно.

Съставителите на сборника са обособили тук и „мини дял“, посветен на славянските литератури, изучавани от слависта Светлозар Игов. Този дял включва текстове за Адам Мицкевич и Ян Неруда, за Вонгар, Йован Христич и Иво Андрич. Читателят придружава в един увлекателен документален разказ Иво Андрич в Турция, застава пред библиотеката на Йован Христич, слуша лекциите на Адам Мицкевич в Колеж де Франс. Георги Господинов ни извежда изпод този респектиращ свод с едно горчиво-сладко есеистично намигване към това, какво литературата знае по-добре от икономиката.

Топъл приятелски подарък за Светлозар Игов са текстовете от третия дял на сборника – „За Светлозар Игов“. Тук е Игов като учен, прозаик и поет, като човек. Енциклопедистът Игов е в мащабната си, уникална по своя замисъл и амбиции „История на българската литература“ (Милена Цанева), в динамичната си критико-преводаческа връзка с Иво Андрич (Дарина Дончева), в стиховете и романа си „Елените“, който се пресича интертекстуално с Николай-Ватовия роман „Стих за нея“. Тук четем ведри жизнерадостни спомени от приятели на критика, които му подаряват чудесни стихове в проза (Руси Чанев), напомнят случки и изживявания (Стефан Кисъв, композиторът Милко Коларов и критикът Марин Георгиев), създават рисунки към портрета на поета (Любен Петков), посвещават импресионистични есеистични размисли (Елена Алексиева, Севдалин Ге-

нов и Георги Башиянов). Един човек в много хора, гласове и лица, в много езици и културни посоки – такъв е Светлозар Игов и в настоящия юбилеен сборник: едновременно академично-висок и дръзко-близък, в ритъм с най-настоящо-литературното, с живо-четеното.

**SPACES OF WORDS. JUBILEE SCIENTIFIC
COLLECTION IN HONOR OF PROF. SVETLOZAR IGOV**

Assist. chief Alexandra Antonova PhD

✉ Institute for Literature, BAS
Sofia, 52 Shipchenski prohod Blvd. b.17, fl. 7-8
Tel: 02 979 29 90
Tel/Fax.: 02 971 70 56
e-mail: alexandra.a.antonova@gmail.com